A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2021. október 6.*

„Előzetes döntéshozatal – Szerzői jog és szomszédos jogok – Számítógépi programok jogi védelme – 91/250/EGK irányelv – 5. cikk – A korlátozások alá eső cselekmények alóli kivételek – A jogszerűen megszerző személy általi hibajavításhoz szükséges cselekmények – Fogalom – 6. cikk – Visszafejtés – Feltételek”

A C-13/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a cour d’appel de Bruxelles (brüsszeli fellebbviteli bíróság, Belgium) a Bírósághoz 2020. január 14-én érkezett, 2019. december 20-i határozatával terjesztett elő

a **Top System SA**

és

az **État belge**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: E. Regan tanácselnök, M. Ilešič (előadó), Juhász E., C. Lycourgos és I. Jarukaitis bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Top System SA képviseletében É. Wery és M. Cock avocats,

– az État belge képviseletében M. Le Borne avocat,

– az Európai Bizottság képviseletében É. Gippini Fournier és J. Samnadda, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: francia.

a főtanácsnok indítványának a 2021. március 10-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a számítógépi programok jogi védelméről szóló, 1991. május 14-i 91/250/EGK tanácsi irányelv (HL 1991. L 122., 42. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 114. o.) 5. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Top System SA és az État belge (belga állam) között annak tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy a Selor, a szövetségi közigazgatás kiválasztó bizottsága (Belgium) visszafejtett a Top System által kifejlesztett, és egy olyan alkalmazás részét képező számítógépi programot, amelyre vonatkozóan e kiválasztó bizottság használati engedéllyel rendelkezik.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 91/250 irányelv tizenhetedik–huszonharmadik preambulumbekezdése szerint:

„mivel a szerző kizárólagos jogát, hogy megtiltsa műve jogosulatlan többszörözését, számítógépi programok esetében alá kell vetni annak a korlátozott kivételnek, miszerint a programot jogszerűen megszerző személy számára lehetővé kell tenni a program használatához műszakilag szükséges többszörözést; mivel ez azt jelenti, hogy a program jogszerűen megszerzett példányának felhasználásához szükséges betáplálás és futtatás, valamint a program hibáinak kijavítása szerződés útján nem tiltható meg; mivel kifejezett szerződéses kikötés hiányában – beleértve a program egy példányának eladását is – a példányt jogszerűen megszerző személy a program rendeltetésszerű felhasználásához szükséges bármely egyéb cselekményt elvégezheti;

mivel a számítógépi program felhasználására jogosult személy számára nem tiltható meg, hogy elvégezze a program működésének megfigyeléséhez, tanulmányozásához vagy kipróbálásához szükséges cselekményeket, feltéve, hogy e cselekmények nem sértik a programhoz fűződő szerzői jogokat;

mivel a számítógépi program másolata kódjának jogosulatlan többszörözése, fordítása, feldolgozása vagy megváltoztatása a szerző kizárólagos jogának megsértését jelenti;

mivel azonban kétségtelenül előfordulhatnak olyan helyzetek, amikor a kód ilyen – a 4. cikk a) és b) pontja értelmében vett – többszörözése és lefordítása elengedhetetlen a szükséges információ megszerzéséhez annak érdekében, hogy az önállóan megalkotott program más programokkal együttesen működtethető legyen;

mivel ezért figyelembe kell venni, hogy – kizárólag ezen kivételes esetekben – a számítógépi program példányát jogszerűen felhasználó személy által vagy ennek a személynek a nevében végzett többszörözés és fordítás jogszerű, a tisztességes gyakorlattal összeegyeztethető, és ezért nem szükséges hozzá a jogosult engedélye;

mivel e kivételnek egyik célja lehetővé tenni a számítógépes rendszer elemeinek összekapcsolását, beleértve a különböző gyártóktól származókat is, annak érdekében, hogy együttesen tudjanak működni;

mivel a kizárólagos szerzői jog alóli ezen kivétel nem alkalmazható oly módon, hogy az indokolatlanul károsítsa a jogosult jogos érdekeit, vagy sérelmes legyen a számítógépi program rendes felhasználására.”

4 Ezen irányelv 1. cikke értelmében:

„(1) Ennek az irányelvnek a rendelkezései szerint a tagállamok a számítógépi programokat az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló […] egyezmény [1886. szeptember 9-én Bernben aláírt egyezmény (Párizsban, az 1971. évi július hó 24. napján felülvizsgált szöveg) 1979. szeptember 28-i módosítást követő változata] értelmében vett irodalmi műként szerzői jogi védelemben részesítik. Ennek az irányelvnek az alkalmazásában a »számítógépi programok« fogalma magában foglalja azok előkészítő dokumentációját is.

(2) Az irányelv alapján biztosított védelem a számítógépi programok bármely formában történő kifejezésére vonatkozik. A számítógépi program bármely elemének – beleértve a csatlakozási felületeket – alapjául szolgáló ötletek és elvek ennek az irányelvnek az értelmében nem részesülnek szerzői jogi védelemben.

(3) A számítógépi program akkor részesül védelemben, ha eredeti abban az értelemben, hogy a szerző saját szellemi alkotása. Annak megállapításához, hogy fennállhat-e ilyen védelem, más feltétel nem alkalmazható.”

5 Az említett irányelvnek az „Engedélyhez kötött cselekmények” című 4. cikke ekként rendelkezik:

„Az 5. és 6. cikk rendelkezéseire is figyelemmel, a jogosult 2. cikk szerinti kizárólagos jogai magukban foglalják az alábbi cselekmények elvégzését vagy engedélyezését:

a) a számítógépi program bármely eszközzel és bármely formában, részben vagy egészben történő tartós vagy időleges többszörözése. Amennyiben a számítógépi program betáplálása, megjelenítése, futtatása, továbbítása vagy tárolása szükségessé teszi az ilyen többszörözést, az ilyen cselekményhez szükséges a jogosult engedélye;

b) az adatbázist lefordítsa, átdolgozza, elrendezze, vagy bármilyen más módon átalakítsa; a számítógépi program lefordítása, átdolgozása, feldolgozása és bármely más módon történő módosítása, valamint ezek eredményének többszörözése a számítógépi programot módosító személy jogainak sérelme nélkül;

c) a számítógépi program vagy másolatai bármilyen formában történő nyilvános terjesztése, beleértve a bérbeadást is. A program valamely példányának a jogosult által vagy az ő hozzájárulásával a[z Európai Unión] belül történő első eladása kimeríti az adott példány [Unión] belüli terjesztésére vonatkozó jogot, a számítógépi program vagy valamely másolata további bérbeadásának ellenőrzéséhez való jog kivételével.”

6 Ugyanezen irányelvnek „Az engedélyhez kötött cselekmények alóli kivételek” című 5. cikke előírja:

„(1) Külön szerződéses kikötés hiányában a 4. cikk a) és b) pontjában foglalt cselekményekhez nem szükséges a jogosult engedélye, ha azokra azért van szükség, hogy a számítógépi programot az azt jogszerűen megszerző személy a rendeltetési célnak megfelelően használja, beleértve a hibajavítást is.

(2) Szerződéssel nem zárható ki, hogy a számítógépi program jogszerű felhasználója biztonsági másolatot készítsen, amennyiben az az említett felhasználáshoz szükséges.

(3) A számítógépi program valamely példányának jogszerű felhasználója a jogosult engedélye nélkül megfigyelheti, tanulmányozhatja és kipróbálhatja a program működését a program elemeinek alapját képező ötletek és elvek meghatározása céljából, ha ezt a program olyan betáplálása, megjelenítése, futtatása, továbbítása vagy tárolása során végzi, amelyre jogosult.”

7 A 91/250 irányelv 6. cikke a következőket mondja ki:

„(1) Nincs szükség a jogosult engedélyére, ha az önállóan megalkotott számítógépi program más programokkal való együttes működtetéséhez szükséges információ megszerzéséhez elengedhetetlenül szükséges kódjának a 4. cikk a) és b) pontja értelmében vett többszörözése, illetve lefordítása, feltéve, hogy:

a) e cselekményeket az engedéllyel rendelkező személy vagy a program példányának felhasználására jogosult másik személy, vagy ezek nevében az erre felhatalmazott személy végzi;

b) az együttes működtetéshez szükséges információ korábban nem volt az a) pontban említett személyek számára könnyen hozzáférhető; és

c) ezek a cselekmények az eredeti számítógépi programnak csak az együttes működtetéshez szükséges részeire korlátozódnak.

2. Az (1) bekezdés rendelkezései alkalmazása révén szerzett információ:

a) az önállóan megalkotott számítógépi programmal való együttes működtetésen kívül más célokra nem használható fel;

b) másokkal nem közölhető, kivéve, ha erre az önállóan megalkotott számítógépi program együttes működtetéséhez van szükség;

c) a kifejezési formájában lényegében hasonló számítógépi program kifejlesztéséhez, előállításához és forgalomba hozatalához, illetve a szerzői jogot sértő más cselekményhez nem használható fel.

(3) Az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló […] [e]gyezménnyel összhangban e cikk rendelkezései nem értelmezhetők úgy, hogy lehetővé váljon oly módon történő alkalmazásuk, ami indokolatlanul károsítaná a jogosult jogos érdekeit, illetve sérelmes lenne a számítógépi program rendes felhasználására.”

8 Ezen irányelv 9. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„[…] Minden, a 6. cikkel vagy az 5. cikk (2) és (3) bekezdésében foglalt kivételekkel ellentétes szerződéses kikötés semmis.”

9 A 91/250 irányelvet hatályon kívül helyezte és kodifikálta a számítógépi programok jogi védelméről szóló, 2009. április 23-i 2009/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 111., 16. o.). Időbeli hatálya alapján azonban az alapügy tényállására a 91/250 irányelv alkalmazandó.

A belga jog

10 A szellemi tulajdonjogokkal kapcsolatos hamisítás és kalózkodás visszaszorításáról szóló, 2007. május 15-i törvénnyel *(Moniteur belge*, 2007. július 18., 38734. o.) módosított, a számítógépi programok jogi védelméről szóló 1991. május 14-i uniós irányelvet a belga jogba átültető 1994. június 30-i törvény *(Moniteur belge*, 1994. július 27., 19315. o.; a továbbiakban: LPO) 5. cikkében előírta:

„A 6. és 7. cikkre is figyelemmel a vagyoni jogok magukban foglalják:

a) a számítógépi program bármely eszközzel és bármely formában, részben vagy egészben történő tartós vagy időleges többszörözése. Amennyiben a számítógépi program betáplálása, megjelenítése, futtatása, továbbítása vagy tárolása szükségessé teszi az ilyen többszörözést, az ilyen cselekményhez szükséges a jogosult engedélye;

b) a számítógépi program lefordítása, átdolgozása, feldolgozása és bármely más módon történő módosítása, valamint ezek eredményének többszörözése a számítógépi programot módosító személy jogainak sérelme nélkül;

[…]”

11 Az LPO 6. cikke előírja:

„1. § Külön szerződéses kikötés hiányában az 5. cikk a) és b) pontjában foglalt cselekményekhez nem szükséges a jogosult engedélye, ha azokra azért van szükség, hogy lehetővé tegye a számítógépi program felhasználására jogosult személy számára a program rendeltetési célnak megfelelő használatát, beleértve a hibajavítást is.

[…]

3. § A számítógépi program felhasználására jogosult személy a jogosult engedélye nélkül megfigyelheti, tanulmányozhatja és kipróbálhatja a program működését a program elemeinek alapját képező ötletek és elvek meghatározása céljából, ha ezt a program olyan betáplálása, megjelenítése, futtatása, továbbítása vagy tárolása során végzi, amelyre jogosult.”

12 Az LPO 7. cikke értelmében:

„1. § Nincs szükség a jogosult engedélyére, ha az önállóan megalkotott számítógépi program más programokkal való együttes működtetéséhez szükséges információ megszerzéséhez elengedhetetlenül szükséges kódjának az 5. cikk a) és b) pontja értelmében vett többszörözése, illetve lefordítása, feltéve, hogy:

a) a többszörözési, illetve fordítási cselekményeket a program példányának felhasználására jogosult személy, vagy az ő nevében az erre felhatalmazott személy végzi;

b) az együttes működtetéshez szükséges információ korábban nem volt e személy számára könnyen hozzáférhető; és;

c) a többszörözési, illetve fordítási cselekmények az eredeti számítógépi programnak csak az együttes működtetéshez szükséges részeire korlátozódnak.

2. § Az előző bekezdés rendelkezéseinek alkalmazása révén szerzett információ:

a) az önállóan megalkotott programmal való együttes működtetésen kívül más célokra nem használható fel;

b) másokkal nem közölhető, kivéve, ha e közlésekre az önállóan megalkotott számítógépi program együttes működtetéséhez van szükség;

c) a kifejezési formájában lényegében hasonló számítógépi program kifejlesztéséhez, előállításához és forgalomba hozatalához, illetve a szerzői jogot sértő más cselekményhez nem használható fel.

3. § E cikk nem alkalmazható oly módon, amely indokolatlanul károsítja a jogosult jogos érdekeit, illetve sérelmes a számítógépi program rendes felhasználására.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

13 A Top System egy belga jog szerint alapított társaság, amely számítógépi programokat fejleszt és informatikai szolgáltatásokat nyújt.

14 A Selor Belgiumban a közigazgatás különböző szolgálatai jövőbeli munkatársainak kiválasztásáért és orientációjáért felelős közintézmény. A Selornak a „Stratégie et Appui” (Stratégia és támogatás) szövetségi közszolgálatba való beolvadását követően a belga állam az alapeljárás alpereseként annak helyébe lépett.

15 A Top System 1990 óta működik együtt a Selorral, amelynek a nevében informatikai fejlesztési és karbantartási szolgáltatásokat nyújt.

16 Feladatainak ellátása érdekében a SELOR fokozatosan olyan informatikai eszközöket hozott létre, amelyek lehetővé tették az online jelentkezések benyújtását és azok kezelését.

17 A Selor kérésére a Top System több olyan alkalmazást is kifejlesztett, amelyek egyrészt a „Top System Framework” (a továbbiakban: TSF) nevű keretszoftveréből származó funkciókat, másrészt a Selor egyedi igényeinek kielégítésére szánt funkciókat tartalmaznak.

18 A Selor a Top System által fejlesztett alkalmazásokra felhasználási engedéllyel rendelkezik.

19 2008. február 6-án a Selor és a Top System új fejlesztési környezet létrehozására és kialakítására, valamint a Selor-alkalmazások forrásainak ezen új környezetbe való integrálására és migrálására vonatkozó szerződést kötött.

20 2008 júniusa és októbere között a Selor és a Top System a TSF-et használó egyes alkalmazásokat érintő működési problémákkal kapcsolatos elektronikus leveleket váltott egymással.

21 Mivel e problémák megoldását illetően nem sikerült megállapodásra jutnia a Selorral, a Top System 2009. július 6-án keresetet indított a Selor és a belga állam ellen a tribunal de commerce de Bruxelles (brüsszeli kereskedelmi bíróság, Belgium) előtt többek között annak megállapítása érdekében, hogy a Selor visszafejtette a TSF-et, megsértve a Top System e szoftverre vonatkozó kizárólagos jogait. A Top System azt is kérte, hogy a bíróság kötelezze a Selort és a belga államot kártérítés fizetésére az említett szoftver forráskódjainak visszafejtéséért és másolásáért, valamint a visszafejtés becsült időpontjától, azaz legkésőbb 2008. december 18-tól számított kártérítési kamatok megfizetésére.

22 2009. november 26-án az ügyet a tribunal de première instance de Bruxelles (brüsszeli elsőfokú bíróság, Belgium) elé utalták, amely 2013. március 19-i ítéletével lényegében elutasította a Top System kérelmét.

23 A Top System ezen ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be a cour d’appel de Bruxelles-hez (brüsszeli fellebbviteli bíróság, Belgium).

24 E bíróság előtt a Top System azt állítja, hogy a Selor jogellenesen fejtette vissza a TSF-et. Álláspontja szerint az LPO 6. és 7. cikke értelmében visszafejtés csak a szerző vagy a szerző jogutódjának engedélyével, illetve más programokkal való együttes működtetés céljából végezhető el. Ezzel szemben az érintett program működését érintő hibák kijavítása céljából nem megengedett.

25 A Selor elismeri, hogy egy hibás funkció kiiktatása érdekében visszafejtette a TSF egy részét. Ugyanakkor többek között arra hivatkozik, hogy az LPO 6. cikke (1) bekezdésének megfelelően jogában állt elvégezni e visszafejtést a TSF-et érintő olyan tervezési hibák kijavítása céljából, amelyek lehetetlenné tették a TSF rendeltetési céljának megfelelő módon történő használatát. A Selor hivatkozik továbbá az LPO 6. cikkének (3) bekezdése szerinti azon jogára, hogy megfigyelheti, tanulmányozhatja és kipróbálhatja az érintett program működését a TSF érintett funkcióinak alapját képező ötletek és elvek meghatározása céljából, annak érdekében, hogy megelőzhesse az e hibák által okozott blokkolásokat.

26 A kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy annak meghatározása érdekében, hogy a Selor jogosult volt-e az említett visszafejtésre az LPO 6. cikkének (1) bekezdése alapján, e bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a számítógépi program egészének vagy egy részének visszafejtése az LPO 5. cikkének a) és b) pontjában említett cselekmények közé tartozik-e.

27 E körülmények között a cour d'appel de Bruxelles (brüsszeli fellebbviteli bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [91/250 irányelv] 5. cikkének (1) bekezdését, hogy az lehetővé teszi a számítógépi programot jogszerűen megszerző személy számára, hogy visszafejtse a program egészét vagy részét, ha e visszafejtés azért szükséges, hogy lehetővé tegye számára az említett program működését érintő hibák kijavítását, ideértve azt is, ha a javítás az azon alkalmazás megfelelő működését érintő funkció kiiktatását jelenti, amelynek e program is részét képezi?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén e személynek ezenkívül meg kell-e felelnie az irányelv 6. cikkében előírt vagy bármely más feltételeknek?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

28 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 91/250 irányelv 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a számítógépi programot jogszerűen megszerző személy jogosult a program egészének vagy egy részének visszafejtésére a program működését érintő hibák kijavítása érdekében, ideértve azt is, ha a javítás az azon alkalmazás megfelelő működését érintő funkció kiiktatását jelenti, amelynek az említett program is részét képezi.

29 A 91/250 irányelv 4. cikkének a) pontja értelmében, amely többek között a számítógépi programok szerzői kizárólagos jogait határozza meg, a számítógépi programon fennálló szerzői jog jogosultjának kizárólagos joga van e program bármely eszközzel és bármely formában, részben vagy egészben történő tartós vagy időleges többszörözésének elvégzésére vagy engedélyezésére az említett irányelv 5. és 6. cikkének rendelkezéseire is figyelemmel.

30 Ugyanezen kivételekre is figyelemmel a 91/250 irányelv 4. cikkének b) pontja kizárólagos jogot biztosít a jogosult számára a számítógépi program lefordításának, átdolgozásának, feldolgozásának és bármely más módon történő módosításának, valamint ezek eredménye többszörözésének elvégzésére vagy engedélyezésére.

31 A 91/250 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése ugyanakkor úgy rendelkezik, hogy ha az ezen irányelv 4. cikkének a) és b) pontjában felsorolt cselekményekre azért van szükség, hogy a számítógépi programot az azt jogszerűen megszerző személy a rendeltetési célnak megfelelően használja, beleértve a hibajavítást is, azokhoz – külön szerződéses kikötés hiányában – nem szükséges a szerzői jog jogosultjának engedélye.

32 A 91/250 irányelv „Visszafejtés" című 6. cikkének megfelelően nincs szükség a jogosult engedélyére akkor sem, ha az önállóan megalkotott számítógépi program más programokkal való együttes működtetéséhez szükséges információ megszerzéséhez elengedhetetlenül szükséges kódjának az ezen irányelv 4. cikkének a) és b) pontja értelmében vett többszörözése, illetve lefordítása, ha bizonyos feltételek teljesülnek.

33 Meg kell állapítani, hogy a visszafejtés mint olyan nem szerepel a 91/250 irányelv 4. cikkének a) és b) pontjában felsorolt cselekmények között, amelyekre az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése hivatkozik.

34 Mindemellett meg kell vizsgálni, hogy e körülmény ellenére a számítógépi program visszafejtéséhez szükséges cselekmények tartozhatnak-e ezen irányelv 4. cikke a) és/vagy b) pontjának hatálya alá.

35 E célból mindenekelőtt meg kell jegyezni, amint azt a főtanácsnok is tette indítványa 39. pontjában, hogy a számítógépi programot kezdetben „forráskód” formájában írják meg egy érthető programozási nyelven, mielőtt egy erre a célra szolgáló, „fordítónak” nevezett program segítségével a számítógép által végrehajtható formába, azaz „tárgykód” formájába írják át. A forráskód tárgykóddá alakításának műveletét „fordításnak” nevezzük.

36 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy valamely számítógépi program forráskódja vagy tárgykódja, amennyiben azok a számítógépi program két kifejezési formáját alkotják, a 91/250 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének megfelelően a számítógépi programok szerzői jogi védelmében részesülnek (lásd ebben az értelemben: 2010. december 22-i Bezpečnostní softwarová asociace ítélet, C-393/09, EU:C:2010:816, 34. pont).

37 Ezzel szemben a „visszafejtés” célja a program forráskódjának a tárgykódjából történő visszafordítása. A visszafejtésre „visszafejtőnek” nevezett program segítségével kerül sor. Amint azt a főtanácsnok az indítványának 41. pontjában hangsúlyozta, a visszafejtés általában nem az eredeti forráskódnak, hanem az érintett program „kvázi forráskódnak” nevezett harmadik változatának előállítását teszi lehetővé, amely pedig olyan tárgykódra fordítható, amely lehetővé teszi e program működését.

38 A visszafejtés tehát valamely program kódját átalakító művelet, amely magában foglalja e kód legalábbis részleges és időleges többszörözését, valamint a kód lefordítását.

39 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a számítógépi program visszafejtése cselekmények elvégzésével, azaz e program kódjának többszörözésével és lefordításával jár amelyek ténylegesen a szerző 91/250 irányelv 4. cikkének a) és b) pontjában meghatározott kizárólagos jogainak hatálya alá tartoznak.

40 Ezt az értelmezést támasztja alá a 91/250 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének szövege is, amely bár – címe szerint – a visszafejtésre vonatkozik, kifejezetten e kódnak ezen irányelv „4. cikk[ének] a) és b) pontja értelmében vett többszörözés[ére], illetve lefordítás[ára]” utal. Ebből következik, hogy a „visszafejtésnek” az említett irányelv értelmében vett fogalma ténylegesen a számítógépi program szerzőjét megillető, ez utóbbi rendelkezésben meghatározott kizárólagos jogok körébe tartozik.

41 Márpedig a 91/250 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése értelmében a számítógépi programot jogszerűen megszerző személy az ezen irányelv 4. cikkének a) és b) pontjában felsorolt valamennyi cselekményt elvégezheti, beleértve azokat is, amelyek a kód többszörözéséből és lefordításából állnak, anélkül hogy előzetesen beszerezte volna a jogosult engedélyét, amennyiben ez szükséges e program használatához, beleértve a program működését érintő hibák kijavítását is.

42 Következésképpen a fenti megfontolásokból az következik, hogy a 91/250 irányelv 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a programot jogszerűen megszerző személy jogosult e program visszafejtésére az e program működését érintő hibák kijavítása érdekében.

43 Ezt az értelmezést nem kérdőjelezi meg a 91/250 irányelv 6. cikke, amely – a Top System állításával ellentétben – nem értelmezhető úgy, hogy a számítógépi program visszafejtésének lehetősége csak akkor megengedett, ha azt együttes működtetés céljából hajtják végre.

44 Amint az szövegéből kitűnik, a 91/250 irányelv 6. cikke kivételt vezet be a számítógépi programon fennálló szerzői jogok jogosultjának kizárólagos jogai alól azáltal, hogy lehetővé teszi a kód többszörözését vagy lefordítását a szerzői jog jogosultjának előzetes engedélye nélkül, amennyiben e cselekmények elengedhetetlenek e programnak egy önállóan megalkotott másik programmal való együttes működtetésének biztosításához.

45 E tekintetben elsősorban emlékeztetni kell arra, hogy ezen irányelv (20) és (21) preambulumbekezdése kimondja, hogy előfordulhatnak olyan helyzetek, amikor a kód többszörözése és lefordítása elengedhetetlen a szükséges információ megszerzéséhez annak érdekében, hogy az önállóan megalkotott program más programokkal együttesen működtethető legyen, és hogy „kizárólag ezen kivételes esetekben” e cselekmények végzése jogszerű, a tisztességes gyakorlattal összeegyeztethető, és ezért nem szükséges hozzá a jogosult engedélye.

46 A 91/250 irányelv (19) és (20) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 6. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontjából kitűnik, hogy az uniós jogalkotó az együttes működtetésre vonatkozó, e rendelkezésben előírt kivétel hatályát azon körülményekre kívánta korlátozni, amelyek között az önállóan megalkotott program más programokkal való együttes működtetését csak az érintett program visszafejtésével lehet megvalósítani.

47 Ezt az értelmezést támasztja alá a 91/250 irányelv 6. cikkének (2) és (3) bekezdése is, amely többek között tiltja, hogy az ilyen visszafejtés révén szerzett információt az ilyen együttes működtetésen kívül más célokra használják fel, vagy azt hasonló programok kifejlesztéséhez használják fel, és amely általános jelleggel kizárja, hogy az ilyen visszafejtést oly módon valósítsák meg, amely indokolatlanul károsítaná a jogosult jogos érdekeit, vagy sérelmes lenne az érintett program rendes felhasználására.

48 Ezzel szemben sem a 91/250 irányelv (19) és (20) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 6. cikkének szövegéből, sem e cikk rendszeréből nem vonható le az a következtetés, hogy az uniós jogalkotónak az lett volna a szándéka, hogy kizárja a számítógépi program kódjának többszörözését és lefordítását, azon esetet kivéve, amikor e cselekményeket azzal a céllal végzik el, hogy az önállóan megalkotott számítógépi programnak más programokkal való együttes működtetéséhez szükséges információkat megszerezzék.

49 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy míg a 91/250 irányelv 6. cikke az önállóan megalkotott programok együttes működtetésének biztosításához szükséges cselekményekre vonatkozik, ezen irányelv 5. cikke (1) bekezdésének célja annak lehetővé tétele a programot jogszerűen megszerző személy számára, hogy e programot a rendeltetési célnak megfelelően használja. Következésképpen e két rendelkezésnek eltérő a célja.

50 Másodsorban, amint azt a főtanácsnok indítványának 59. pontjában lényegében megjegyezte, ezt az elemzést alátámasztják a 91/250 irányelv előkészítő munkálatai, amelyekből kitűnik, hogy ezen irányelv jelenlegi 6. cikkének az Európai Bizottság eredeti javaslatába való beillesztése a független szerzők által létrehozott programok együttes működtetésének konkrét szabályozására irányult, azon rendelkezések sérelme nélkül, amelyek célja a programot jogszerűen megszerző személy számára a program rendes felhasználásának lehetővé tétele.

51 Harmadsorban, a 91/250 irányelv 6. cikkének a Top System által javasolt értelmezése azzal a következménnyel járna, hogy sértené az uniós jogalkotó által a programot jogszerűen megszerző személy számára a 91/250 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében kifejezetten biztosított azon lehetőség hatékony érvényesülését, hogy kijavítsa a program rendeltetési célnak megfelelő használatát megakadályozó hibákat.

52 Ugyanis, amint azt a főtanácsnok indítványának 79. pontjában hangsúlyozta, a számítógépi program működését érintő hibák kijavítása az esetek többségében – és különösen abban az esetben, ha az elvégzendő javítás az azon alkalmazás megfelelő működését érintő funkció kiiktatásában áll, amelynek e program is részét képezi – az említett program forráskódjával, vagy ennek hiányában kvázi forráskódjával való rendelkezést jelenti.

53 A fenti megfontolásokra tekintettel az előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 91/250 irányelv 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a számítógépi programot jogszerűen megszerző személy jogosult a program egészének vagy egy részének visszafejtésére e program működését érintő hibák kijavítása érdekében, ideértve azt is, ha a javítás az azon alkalmazás megfelelő működését érintő funkció kiiktatását jelenti, amelynek az említett program is részét képezi.

A második kérdésről

54 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy abban az esetben, ha a 91/250 irányelv 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a számítógépi programot jogszerűen megszerző személynek – aki e programot az annak működését érintő hibák kijavítása érdekében szeretné visszafejteni – meg kell-e felelnie az ezen irányelv 6. cikkében előírt vagy bármely más követelménynek.

55 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a jelen ítélet 49. pontjában megállapításra került – a 91/250 irányelv 6. cikkében előírt kivétel hatálya és célja eltér az ezen irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében előírt kivételétől. Következésképpen az e 6. cikkben megállapított követelmények önmagukban nem alkalmazhatók az ezen irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében előírt kivételre.

56 Meg kell azonban állapítani, hogy a 91/250 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének szövegére, rendszerére és céljára tekintettel azon cselekmények elvégzése, amelyek együttesen a számítógépi program visszafejtésének minősülnek, amennyiben e rendelkezésnek megfelelően történik, bizonyos feltételekhez van kötve.

57 Elsősorban, e rendelkezés szövegének megfelelően e cselekményeknek azért kell szükségesnek lenniük, hogy lehetővé tegyék az érintett program rendeltetési célnak megfelelő használatát az azt jogszerűen megszerző személy számára, és különösen a „hibajavítást”.

58 A tagállamok jogára való utalás és a 91/250 irányelvben irányadó meghatározás hiányában az említett rendelkezés értelmében vett „hiba” fogalmát e kifejezés köznyelvben elfogadott szokásos jelentését alapul véve kell értelmezni, figyelembe véve azon szövegkörnyezetet, amelybe e kifejezés illeszkedik, és azon szabályozás célkitűzéseit, amelynek az részét képezi (2021. június 3-i Magyarország kontra Parlament ítélet, C-650/18, EU:C:2021:426, 83. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

59 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az informatika területén a hiba általában egy számítógépi programot érintő olyan hiányosságot jelöl, amely a program hibás működését okozza.

60 Ezenkívül a 91/250 irányelv 5. cikke (1) bekezdése céljának megfelelően, amelyre a jelen ítélet 49. pontja emlékeztet, az ilyen hiányosságnak, amely e rendelkezés értelmében hibának minősül, befolyásolnia kell az érintett program rendeltetési céljának megfelelő használatának lehetőségét.

61 Másodsorban, a 91/250 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének szövegéből kitűnik, hogy a számítógépi program visszafejtésének „szükségesnek” kell lennie ahhoz, hogy lehetővé tegye az azt jogszerűen megszerző személy számára az érintett program rendeltetési céljának megfelelő használatát.

62 E tekintetben meg kell állapítani, hogy – amint az a jelen ítélet 52. pontjában megállapításra került – a program rendeltetési célnak megfelelő használatát érintő hibák kijavítása az esetek többségében e program kódjának módosításával jár, és e javítás végrehajtása a program forráskódjához vagy legalábbis kvázi forráskódjához való hozzáférést igényel.

63 Ha azonban a forráskód jogszerűen vagy szerződés alapján hozzáférhető az érintett programot megszerző személy számára, nem tekinthető úgy, hogy „szükséges” e program e személy általi visszafejtése.

64 Harmadsorban, szövegének megfelelően a 91/250 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése „külön szerződéses kikötésekre” figyelemmel teszi lehetővé a hibák kijavítását.

65 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a 91/250 irányelv (17) preambulumbekezdése szerint sem a program jogszerűen megszerzett példányának felhasználásához szükséges betáplálás és futtatás, sem a program működését érintő hibák kijavítása szerződés útján nem tiltható meg.

66 Ily módon a 91/250 irányelv (18) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a felek szerződésükben nem zárhatják ki az ilyen hibák kijavításának lehetőségét.

67 Ezzel szemben e rendelkezésnek megfelelően a jogosult és a megszerző személy továbbra is szabadon rendezheti a szerződésben e lehetőség gyakorlásának részletes szabályait. Konkrétan megállapodhatnak különösen abban, hogy a jogosultnak biztosítania kell az érintett program javító karbantartását.

68 Ebből az is következik, hogy erre vonatkozó különös szerződéses kikötés hiányában a számítógépi programot jogszerűen megszerző személy a jogosult előzetes hozzájárulása nélkül elvégezheti a 91/250 irányelv 4. cikkének a) és b) pontjában felsorolt cselekményeket, ideértve e program visszafejtését is, amennyiben ez a program működését érintő hibák kijavításához szükségesnek bizonyul.

69 Negyedsorban, a számítógépi programot jogszerűen megszerző személy, aki e programot a program működését érintő hibák kijavítása céljából visszafejtette, nem használhatja e visszafejtés eredményét az e hibák kijavításától eltérő célokra.

70 A 91/250 irányelv 4. cikkének b) pontja ugyanis nemcsak „a számítógépi program lefordítás[ának], átdolgozás[ának], feldolgozás[ának] és bármely más módon történő módosítás[ának]” elvégzésére és engedélyezésére biztosít kizárólagos jogot a szerzői jog jogosultja számára, hanem „ezek eredmény[ének] többszörözés[ére]” is, tehát visszafejtés esetén az e visszafejtés eredményeként kapott forráskód vagy kvázi forráskód többszörözésének elvégzésére és engedélyezésére.

71 Így e kód bármely többszörözése a 91/250 irányelv 4. cikkének b) pontja értelmében továbbra is az e programon fennálló szerzői jog jogosultjának engedélyéhez van kötve.

72 Továbbá ezen irányelv 4. cikkének c) pontja tiltja a számítógépi program valamely példányának az e programon fennálló szerzői jogok jogosultjának hozzájárulása nélküli nyilvános terjesztését, ami – a 91/250 irányelv 1. cikkének (2) bekezdéséből következően – a visszafejtésből származó forráskódpéldányokra vagy kvázi forráskódpéldányokra is alkalmazandó.

73 Márpedig, bár ezen irányelv 5. cikke kétségtelenül feljogosítja a számítógépi programot jogszerűen megszerző személyt arra, hogy a szerzői jog jogosultjának engedélye nélkül ilyen cselekményeket végezzen, ez azonban csak annyiban lehetséges, amennyiben e cselekmények szükségesek ahhoz, hogy a számítógépi programot rendeltetési céljának megfelelően használhassa.

74 A fenti megfontolásokra tekintettel az előterjesztett második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 91/250 irányelv 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a számítógépi programot jogszerűen megszerző személynek – aki e programot az annak működését érintő hibák kijavítása érdekében szeretné visszafejteni – nem kell megfelelnie az ezen irányelv 6. cikkében előírt követelményeknek. Ugyanakkor e megszerző személy csak az e javításhoz szükséges mértékben, és adott esetben az említett programon fennálló szerzői jog jogosultjával szerződésben meghatározott feltételek tiszteletben tartása mellett jogosult a visszafejtésre.

A költségekről

75 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

1) A számítógépi programok jogi védelméről szóló, 1991. május 14-i 91/250/EGK irányelv 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a számítógépi programot jogszerűen megszerző személy jogosult a program egészének vagy egy részének visszafejtésére e program működését érintő hibák kijavítása érdekében, ideértve azt is, ha a javítás az azon alkalmazás megfelelő működését érintő funkció kiiktatását jelenti, amelynek az említett program is részét képezi.

2) A 91/250 irányelv 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a számítógépi programot jogszerűen megszerző személynek – aki e programot az annak működését érintő hibák kijavítása érdekében szeretné visszafejteni – nem kell megfelelnie az ezen irányelv 6. cikkében előírt követelményeknek. Ugyanakkor e megszerző személy csak az

e javításhoz szükséges mértékben, és adott esetben az említett programon fennálló szerzői jog jogosultjával szerződésben meghatározott feltételek tiszteletben tartása mellett jogosult a visszafejtésre.

Aláírások